

BIBLIOTECA **MARCEL·LÍ DOMINGO**

Recull de premsa local i comarcal

Tortosa també Tortosa també hi és al món del disseny?

Pel que recordo d'altres anys, els articles o col·laboracions del Programa de Fentes solien ser al·legories a la Muse de Dís de la Ciutat, a Tortosa "Claustr famens", o temes d'història relacionada amb la ciutat i els seus personatges més significatius a judici dels qui escrivia. O siga, to men que –amb tota els respecte– tenien un entre comunitats o tradicionalistes.

Es per això que em quedo una mica tallat davant del paper, quan em dispo a escriure un article sobre el tema "disseny" per al Programa de les Fentes de la Ciutat.

Els arguments que m'han donat per fer-ho –els qui m'ho han demanat– em semblen vàlids... p'que no escrivim sobre coses actuals i dels a un Programa de Fentes, admet al contrari em sembla molt bé, ja que és un vehicle de comunicació, que –almenys durant una setmana– serà diferentment consultat per la majoria dels ciutadans, i probablement, quan el consultem per fer la programació del dia, o mentre esperem l'hom d'acabar a algun indret per participar en l'acte escollit, tot fullicant el Programa de Fentes, podrem donar un cop d'ull a l'article que ara este escrivint.

Si més no, em sembla oportú fer una oportunitat escrita, com acció complementària a l'espectacle "Tortosa també hi és al món del disseny", que romanirà oberta tot el mes de setembre. Però, tenint en compte el caràcter popular i festiu d'aquesta publicació, intentaré tractar tan sols dels aspectes més generals, deixant de banda les polèmiques sobre funcionalisme, simbolisme, i post-modernisme, que avui per avui, són la base de les discussions entre els especialistes del món.

En fa molt respecte teòricament, prefereixo parlar del que crec que sé, com a conseqüència de les experiències viscudes. Fa més de vint anys que em dedico a l'ofici de dissenyer i aquesta pensant que aquesta feina és una activitat professional, que té com objectiu el pre-determinar les característiques "formals o estètiques", "funcionals o útils" i "tècnico-comercials", d'un futur producte industrial.

La feina de dissenyar consisteix en analitzar primer el problema que es vol resoldre, i en desenvolupar després la documentació necessària –projecte industrial i gràfic–, que servirà per a l'estudi econòmic de viabilitat, la fabricació, la promoció i comercialització del producte dissenyat.

Això ho considero quasi una definició i a la vegada una justificació de l'existència de l'ofici de dissenyador.

L'evolució de la nostra cultura, al llarg del temps, ha estat acompanyada per la producció, en petites quantitats i després industrial, de les coses que es necessaven per treballar –eines–, i per fer hàbitats de espais controlats –habitatges–.

Antiguament, els mestres artesans que feien les coses amb les seues mans o ajudats per altres mestres, donen quin forma i dissenyen el producte, d'acord amb l'ordre moral i el seu propi enteniment i experiència, la relació creador/productor i producte era molt íntima i equilibrada. El pensat i fet, es simultani.

Així mateix, la relació entre la forma i l'estructura de l'objecte, mentre s'anava fent, era directa amb el pensament del responsable de la forma i funcionalitat final. Aquels mètodes de treball va permetre una producció però constant evolució, tant de les formes com de les funcions, d'una manera coherent i paral·lela a l'evolució cultural, vivida per l'experiència acumulada i controlada pel mateix artesà, que dona la vegada de desenvolupar l'habitatge.

Amb l'esdeveniment de la revolució industrial –al segle passat–, es va iniciar la divisió del treball, ja no per ofici, sinó per especialitat, dintre del mateix ofici o per especialitat pròpia i es creaven diferents ofícis.

L'objecte de dissenyar es va dividir en fa dotar coses al món. Cal aclarir que durant la llarga història pre-industrial s'havien format especialistes en arquitectura, enginyeria civil i bel·les, feines que per la seva complexitat i alçada ja necessaven una subdivisió, entre els qui projectaven i els qui produïen.

Però, fins arribar a la fabricació en sèrie de productes estandaritzats, no va haver-hi la necessitat d'especialistes amb capacitat de projectar productes, basats en diferents tecnologies simultànies i espais de tenir una simple divisió dintre de mestres més especials.

La producció de grans quantitats d'un mateix producte tècnicament serveix per a millorar les previsions, les qualitats tècniques i reduir el cost, cosa que no sempre succeeix. Però, la nostra societat està organitzada industrialment i comercialment d'aquesta manera i els professionals que participen en la creació disseny desenvolupen productes comercialitzats, hem de procurar aprofitar els avantatges del sistema establert i procurar que els seus defectes i deformacions deuen el menys possible als nostres dissenys.

Els productes industrials, per les seues característiques pròpies o per la seua comercialització i difusió, esdevenen "objectes" d'un col·lectiu o privat, establint una relació –"harmonia o de conflicte"– entre les seues característiques formals i funcionals, que són la base de la permanent tensió entre els qui proposen i els que disposen. O dit d'una altra manera, entre el que cal dir, per millorar la qualitat dels nostres equipaments, i entre el que es decideix, que cal fer, per la bona sortida dels negocis, que com ja se sap, no sempre marxen bé. Segura la meua opinió, els negocis no sempre marxen bé perquè el solen prendre les decisions més penants en el benefici immediat que en la qualitat dels productes i la consolidació d'una imatge empresarial prestigiosa i de confiança.

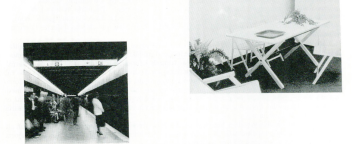
Jo crec que els dissenyadors hauríem d'estar més preocupats per donar als productes un alt "valor d'ús", o siga, mínima utilitat i bon aspecte al mateix cost, també crec que si la majoria d'empreses pensessin així, d'altra manera els hi aniria.

Però, per l'experiència que tinc, la creença d'empreses que he conegut –industrials o comercials–, amb les que no sempre m'hi he pogut entendre, estan més interessats pel "valor de cost", allò que fa que un producte sembli més bo del que és, o més car del que costa, aprofitant de la ignorància i sobrietat de l'afany de presentar per la presència de coses que apunten bastant "bon gust".

El món del disseny està en plena efervescència i és molt polèmic. D'una banda, hi ha una minoria de dissenyadors que projecten productes amb, acurats i simbòlics, enfocats més a la seua capacitat expressiva i comestible que a la seua utilitat, i que tenen una bona acollida entre els que volen estar a l'última moda. D'altra banda, una majoria de dissenyadors amb poca capacitat o poca capacitat racionalitzadora, es dediquen a donar "form a la fira", en complacència amb les empreses, que els contracten per omplir el moment de productes plens de faltes, incerteses i ornaments inútils, que tenen com objectiu aparentar el que no són, per satisfer les expectatives dels seus compradors, que també volen aparentar el que no són, imitant els que creuen que són, com ells voldrien ser.

Queda, però, al mig d'aquesta dues tendències una petita franja de mestres, on tessen cabuda un producte que no tenen més pretensions que estar d'acord amb una estètica actual i donar satisfacció a una manera de viure senzilla i pràctica. Són productes als que no els manca res no només per complir la seua funció i no els sobra res que no serveixi, són productes que els podrem qualificar d'actuals i racionals, amb capacitat d'un simbolisme cultural discret però que no intenten escapar aparentant el que no són i que permetran sinó ben productes per al sector de públic que vol viure tal com és, sense exposar l'extinció dels hàbits, que aspiren a tenir la "placeta".

El disseny industrial, però, no és un fet allistat, ja que està comprès al bell mig de la problemàtica industrial i comercial.

Un bon projecte de disseny no és suficient per garantir un bon producte, si el seu expert no és acuradament per les parts industrial, comercial i promocional, simultàniament.

Però, tenint en compte la seua funció i racional, és productes als que no els manca res no només per complir la seua funció i no els sobra res que no serveixi, són productes que els podrem qualificar d'actuals i racionals, amb capacitat d'un simbolisme cultural discret però que no intenten escapar aparentant el que no són i que permetran sinó ben productes per al sector de públic que vol viure tal com és, sense exposar l'extinció dels hàbits, que aspiren a tenir la "placeta".

Un professional del disseny –si no vol acumular massa diners–, a més de preocupar-se de la qualitat dels seus projectes, haurà d'escollir amb molta cura per a qui treballa, o siga amb menys de quina empresa pot fer els seus dissenys.

Desafortunadament, a l'Estat Espanyol –i la nació catalana no s'ha excepció, malgrat el seu tradicional "progressisme"–, hi ha molts pocs empreses especialitzades i preparades per tenir un bon disseny. Això és la causa de les nostres dificultats per competir en qualitat de condicions amb els productes dels estats més desenvolupats. Una manera rigor i exigència amb la quotidianitat empresarial.

Quan al davant dels nivells de qualitat, que un dissenyador responsable exigeix de l'empresa productora del seu disseny, no com a resposta que està "cargat de projectes", o que "no cal dir-ho", perquè el poble no se n'adona, és sabut que l'empresa està carregada de deutes, per una gestió obsoleta, o que l'empresa està carregada de deutes que no vol arrencar en fer evolucionar la seua empresa. L'interès econòmic privat d'alguna empresa per no deixar els seus amos, contemporanis a la preclusa situació econòmica de les seues empreses, és ben simptomàtic de que la presumpció personal pot més que la responsabilitat empresarial.

Tortosa també...
«Tortosa –i la seua comarca–, també poden integrar al mínim exigent i selectiu del disseny? Jo no ho sé. El que sí és que de les petites empreses que ho han intentat, quant que he tingut l'encert o la perseverència necessària per aconseguir-ho i dels professionals de l'arquitectura i del comerç que ho intenten obstinadament amb molts esforços però han aconseguit créixer com "contra corrent".

Garantir tota els productes que es fan a la nostra comarca es podrien millorar amb l'aportació d'una actitud dissenyadora.

Concretant per la imatge de Tortosa, com a centre comercial i de serveis, i del conjunt de l'estena i rica comarca, com un indret privilegiat, amb extraordinàries qualitats geogràfiques, culturals i potencial no explotat a nivell agrícola, industrial, comercial i turístic.

Entre convegni que no actua massa difícil millorar la presentació i promoció dels nostres productes agrícoles, fer més o específic als productes de les nostres indústries, augmentant el seu nivell tecnològic i actualitzant la seua estètica, posar al dia l'aspecte i capacitat de servei dels establiments comercials i selectius mantint una actitud cultural vitalista i actual, com a suport d'una actitud general, progressista, absolutament necessària per a evolucionar al ritme europeu.

Tortosa també podria esdevenir una ciutat moderna, si els més progressistes del seu ciutadans portessin la iniciativa i no es deixessin acurats pels conservadurismes actuals.

Tortosa... també podria arribar a ser una ciutat millor i fent-ho al dissenyament i l'impacte el seu concepte "no fer, si deixar fer".

Tortosa també hi és al món del disseny... però que m'agradaria, però... no ho sé, ... no ho sé.

Joan Antoni Blau i Arment
Dissenyador Industrial A. D. P. i A.D. P.A.D.

Font: biblioteca.tortosa.cat